

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економічна статистика»

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітньо-професійна програма	<i>«Маркетинг»</i>
Факультет	<i>Економічний</i>
Кафедра	<i>Менеджменту та маркетингу</i>
Семестр	<i>1</i>
Кількість кредитів	<i>6</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладач	<i>к.е.н., доц. Трофімчук Михайло Олександрович</i>
Контактна інформація	<i>mr.trofimchuk@gmail.com</i>

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Дисципліна «Економічна статистика» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про статистичні методи та прийоми дослідження економічних процесів та явищ, що відбуваються у національній економіці на різних рівнях. Навчальний курс забезпечує теоретико-методологічні засади кількісного аналізу економічної інформації, оволодіння сучасними інструментами збору, обробки, візуалізації та інтерпретації статистичних даних, а також формує компетентності щодо оцінювання макро- та мікроекономічних показників, прогнозування тенденцій соціально-економічного розвитку, виявлення закономірностей та ризиків у динаміці економічних процесів.</p>
Мета та цілі	<p>Головною метою даної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок щодо збору, аналізу оцінки та інтерпретації статистичних даних для дослідження соціально-економічних процесів і явищ. Основними завданнями дисципліни є ознайомлення з теоретичними основами економічної статистики, навчання методам збору та обробки статистичної інформації, розвиток навичок аналізу та інтерпретації соціально-економічних показників, формування критичного мислення щодо статистичних даних та отриманих результатів статистичного дослідження для прийняття відповідних управлінських рішень, використання інформаційних технологій для обробки статистичної інформації (у рамках курсу передбачається ознайомлення здобувачів вищої освіти з програмними засобами, зокрема MS Excel, для обробки аналізу та візуалізації даних економічної статистики).</p>
Результати навчання	<p>Результатом опанування дисципліни «Економічна статистика» є набуття системних знань і практичних навичок, необхідних для кількісного аналізу економічних процесів. Здобувач повинен розуміти теоретико-методологічні засади економічної статистики, її роль у сучасній економічній науці, вміти</p>

	збирати, структурувати та перевіряти достовірність статистичної інформації, застосовувати методи описової статистики, аналізу рядів динаміки, індексного, кореляційно-регресійного та прогнозного аналізу, використовувати сучасні цифрові інструменти та програмні засоби для обробки і візуалізації даних. Також здобувач має демонструвати здатність інтерпретувати статистичні результати, формулювати економічно обґрунтовані висновки, готувати аналітичні звіти та презентувати результати досліджень.
Soft skills	<p>Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати такі soft skills:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Критичне мислення та аналіз даних: робота з великою кількістю інформації вимагає критичного мислення, здатності аналізувати дані, шукати закономірності та робити обґрунтовані висновки. – Рішення проблем: у процесі вивчення статистичних методів і застосування їх до реальних соціально-економічних проблем, студенти стикаються з необхідністю прийняття рішень на основі отриманих даних. – Комунікаційні навички: важливою складовою роботи є вміння чітко та зрозуміло представляти результати аналізу. Це вимагає не лише письмової презентації даних у вигляді звітів або статей, але й усної комунікації для пояснення результатів статистичного дослідження. – Цифрова грамотність: оскільки соціально-економічна статистика передбачає активне використання статистичних програм (зокрема, Excel), студенти розвивають навички роботи з сучасними цифровими інструментами.
Пререквізити	Знання, здобуті у межах загальної середньої освіти, зокрема з математики (арифметичні дії, відсотки, середні величини), інформатики (базові навички роботи з комп'ютером і електронними таблицями), основи економічних знань. Наявність базових економічних знань і сформованих умінь логічного та аналітичного мислення буде додатковою перевагою для успішного засвоєння навчального матеріалу.

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-ть балів
Тема 1. Теоретичні основи економічної статистики	Сутність, завдання, предмет та значення економічної статистики. Методи економічної статистики. Статистичне спостереження, статистичне зведення (групування), статистичний аналіз. Статистичні показники та величини. Інструменти статистичного аналізу. Динамічний аналіз, аналіз середніх величин, структурний аналіз, індексний аналіз, факторний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз. Методи статистичного прогнозування. Зв'язок економічної статистики з іншими дисциплінами. Організація системи статистики в Україні. Структура системи статистичного забезпечення в Україні. Інституційні одиниці в статистиці.	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань самостійної роботи, проходження тестового контролю, виконання практичного завдання	6

<p>Тема 2. Статистика ринку товарів та послуг</p>	<p>Сутність ринку та завдання його статистичного вивчення. Завдання статистичного дослідження ринку товарів і послуг. Функції статистики ринку товарів та послуг. Елементи ринку, як об'єкти статистичного аналізу. Поняття кон'юнктури ринку. Основні параметри ринкової кон'юнктури. Завдання статистики кон'юнктури ринку. Кон'юнктурні статистичні дослідження. Система показників статистики кон'юнктури ринку. Ринкові цикли. Статистика попиту і пропозиції. Еластичність попиту та пропозиції. Статистичне прогнозування ринкової кон'юнктури. Місткість ринку, та особливості її статистичного дослідження.</p> <p>Основні етапи дослідження конкурентного середовища на ринку. Економічна концентрація. Методи оцінки економічної концентрації на ринку. Інтерпретація показників економічної концентрації суб'єктів на ринку. Поняття інфраструктури ринків товарів та послуг. Класифікація ринкової інфраструктури. Система статистичних показників, що характеризують інфраструктуру ринку товарів та послуг.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань самостійної роботи, проходження тестового контролю, виконання практичного завдання, виконання індивідуального завдання</p>	<p>10</p>
<p>Тема 3. Статистика ринкових цін, тарифів та інфляції</p>	<p>Сутність та види цін. Завдання статистичного вивчення цін та тарифів. Система показників статистики цін і тарифів. Методи розрахунку і аналізу рівня і структури цін. Динамічний аналіз цін. Розрахунок і аналіз коливань і співвідношення цін. Методи розрахунку і аналізу індексів цін. Індокси цін як основний інструмент вимірювання динаміки цін. Індекс Ласпейреса. Індекс Пааше. Індекс Фішера. Структура індексу споживчих цін. Методологія та механізм розрахунку ІСЦ в Україні. Додаткові показники статистичного дослідження рівня цін. Вплив зміни цін на економіку і життєвий рівень населення. Методи оцінки рівня і динаміки інфляції. Статистичне дослідження взаємозв'язку між девальвацією та інфляцією. Співставлення цін (міжнародний аспект). Паритет купівельної спроможності.</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань самостійної роботи, проходження тестового контролю, виконання практичного завдання, виконання індивідуального завдання</p>	<p>6</p>
<p>Тема 4. Статистика основних макроеконом ічних показників</p>	<p>Статистика системи національних рахунків. Сутність валового внутрішнього (ВВП), валового регіонального (ВРП) та валового національного (ВНП) продукту. Статистичний аналіз ВВП, ВРП та ВНП. Методи розрахунку ВВП. Динамічний та структурний аналіз ВВП та ВРП. Реальний та номінальний ВВП. Індекс дефлятор ВВП. Економічні цикли та ВВП. ВВП на душу населення. Платіжний баланс та його основні показники. Система показників зовнішньої торгівлі та методика їх розрахунку. Аналіз структури і динаміки товарообороту зовнішньої торгівлі. Статистичні відстеження експорту та імпорту. Зовнішньоторговельний оборот. Сальдо зовнішньоторговельного обороту Індексний аналіз</p>	<p>Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань самостійної роботи, проходження тестового контролю, виконання практичного завдання, виконання індивідуального завдання</p>	<p>10</p>

	динаміки ефективності зовнішньоторгової діяльності.		
Тема 5. Статистика товарообороту на мікрорівні	Поняття і класифікація товарообороту. Характеристика типів торговельних взаємозв'язків. Поняття валового, оптового та роздрібного товарообороту. Оптовий та роздрібний товарооборот відповідно до методології ДСС України. Статистика динаміки та структури товарообороту. Факторний аналіз товарообороту на основі індексного методу та методу ланцюгових підстановок. Окремі індекси товарообороту. ABC-аналіз та XYZ-аналіз в статистиці товарообороту. Коефіцієнта варіації в статистиці товарообороту. Практичні аспекти засади проведення ABC-аналізу та XYZ-аналізу. Інтерпретація результатів ABC-аналізу та XYZ-аналізу.	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань самостійної роботи, проходження тестового контролю, виконання практичного завдання, виконання індивідуального завдання	10
Тема 6. Статистика праці	Предмет і завдання статистики праці. Співвідношення понять трудові ресурси, робоча сила, економічно активне населення. Класифікація статистики праці. Статистика робочої сили. Показники наявності та чисельності робочої сили. Показники руху робочої сили. Статистика зайнятості і безробіття. Основні показники та поняття в статистиці зайнятості. Статистика чисельності руху та продуктивності праці на макрорівні. Статистика продуктивності праці на мікрорівні. Методи розрахунку показників продуктивності праці. Трудомісткість праці. Статистика оплати праці. Реальна та номінальна заробітна плата.	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань самостійної роботи, проходження тестового контролю, виконання практичного завдання, виконання індивідуального завдання	6
Тема 7. Статистика окремих ринків товарів та послуг	Статистика промисловості. Індекси промислової продукції в Україні. Індекси промислової продукції за видами діяльності. Індекс обороту (реалізації) продукції добувної та переробної промисловості. Особливості статистики ринку енергоресурсів. Характеристика універсального показника ринку енергоресурсів. Показники статистичного вивчення ринку енергоресурсів. Статистика енергетичного балансу країни. Статистика ринку транспортних послуг. Вантажооборот та пасажирооборот, як ключові показники статистики ринку транспортних перевезень. Статистика туризму. Напрямами статистичних досліджень у туризмі. Статистика туризму в розрізі класифікації видів економічної діяльності. Середні та відносні показники діяльності готелів та аналогічних закладів розміщення.	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань самостійної роботи, проходження тестового контролю, виконання практичного завдання, виконання індивідуального завдання	6
Тема 8. Особливості статистики ринку фінансових послуг	Теоретичні основи статистики фінансових ринків. Сутність, функції страхування та завдання його статистичного вивчення. Показники страхової статистики. Рейтингування страхових компаній. Поняття, види кредиту та завдання його статистичного вивчення. Показники статистики кредиту. Статистичні показники депозитних	Вивчення лекційного матеріалу, опрацювання завдань самостійної роботи, проходження тестового контролю, виконання	6

операцій. Застосування статистичних методів на ринку цінних паперів. Оцінка ризику інвестування на основі розрахунку статистичного показника – β коефіцієнта.

практичного завдання, виконання індивідуального завдання

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Бегун С. І. Соціально-економічна статистика: навчальний посібник. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 240 с.
2. Горкавий В. К. Статистика : підручник / В. К. Горкавий. – Київ : Алерта, 2020. - 644 с.
3. Економічна статистика: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей /Л.С. Стригуль, Т. Ю. Чайка, В. О. Александрова, В. В. Мартинова ; за заг. ред. доц. Стригуль Л. С. Дрогобич : «Коло», 2022. 333 с
4. Економічна статистика: навчальний посібник/ В.М.Соболев, Т.Г. Чала, О.С. Корепанов та ін.. ; за ред. В.М, Соболев. – Х. : ХНУ імені В.Н, Каразіна, 2017. – 388 с.
5. Єріна А. М. Економічна статистика : підручник : у 2 ч. — Ч. 1. Макроекономічна статистика / [І. Г. Манцуров, А. М. Єріна, О. К. Мазуренко та ін.]; за наук. ред. чл.-кор. НАНУ І. Г. Манцуrowa. — К. : КНЕУ, 2013. — 325
6. Мармоза А.Т. Теорія статистики : Підручник / А.Т. Мармоза. – 2-ге вид. перер. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 592 с
7. Методика розрахунку валового внутрішнього продукту, затверджена наказом Держстату від 09.11.2022 №278, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 30.12.2022 №440 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/278/278.pdf
8. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Зовнішня торгівля товарами", затверджені наказом Держстату від 30.12.2022 №449 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/449/449.pdf
9. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Зовнішня торгівля послугами", затверджені наказом Держстату від 03.07.2023 №231 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2023/231/231.pdf
10. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Зміни цін (тарифів) на споживчі товари (послуги)", затверджені наказом Держстату від 16.12.2021 №310, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 30 грудня 2022 року № 456; від 15.05.2023 №190
11. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Обстеження робочої сили", затверджені наказом Держстату від 24.12.2021 №324, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 07.06.2022 №147; від 27.12.2022 №381; від 15.06.2023 №215 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/324/metod_OR5.pdf
12. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Обстеження підприємств із питань статистики праці", затверджені наказом Держстату від 06.01.2022 №3, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 11.05.2022 №83; від 28.02.2023 №98 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/03/3.pdf
13. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Річні національні рахунки", затверджені наказом від 26.07.2022 №214, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 30.12.2022 №455 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/214/214_2022.pdf
14. Методологічні положення державного статистичного спостереження за змінами цін виробників промислової продукції, затверджені наказом Держстату від 30.12.2022 №465, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 17.05.2023 №192 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/465/465.pdf
15. Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо обстеження цін за Програмою міжнародних зіставлень, затверджених наказом Держстату від 30.12.2020 №364, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 30.12.2022 №444; від 19.05.2023 №196 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/364/364.pdf
16. Методологічні положення розрахунку валового регіонального продукту, затверджені наказом Держстату від 21.12.2018 №284, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 30.12.2022 №461 https://www.ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2018/284/mp_roz_VRP.pdf
17. Рощик І.А. Соціально-економічна статистика: Навч. посібник. - Рівне:НУВГП,2010. - 338с.

18. Самотоєнкова О. В., Ольвінська Ю. О. Економічна статистика: Навчальний посібник. Видання друге, перероб. та доп. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2020. – 276 с
19. Статистика : підручник / С. І. Пирожков, В. В. Рязанцева, Р. М. Моторин та ін. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 328 с.
20. Трофімчук М., Колоїзд О. Показники соціальної та економічної статистики як індикатори економічної безпеки держави. Вісник економіки. 2024. Вип. 3, С.96-115
21. Статистика фінансового сектору НБУ. <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>
22. Фінансова статистика: навчальний посібник / А.З. Підгорний, Т.В.Погорелова. – К. : ФОП Гуляєва В.М., 2020. – 204 с.

Допоміжна

1. Городянська Л.В., Сизов А.І. Статистика для економістів: навчальний посібник./ Городянська Л.В., Сизов А.І.; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка, військовий ін-т, каф. фінансового забезпечення військ. – К.: [Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка], 2019. – 350 с
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / О. С. Воронко, Н. П. Штепа - 3-тє вид., стер. - Львів : Новий Світ – 2000, 2023 - 280 с. - Вища освіта в Україні
3. Мармоза А.Т. Практикум з теорії статистики: Навчальний посібник. - 3- е видання, виправлене. К: Ельга, Ніка - Центр, 2007. - 348 с.
4. Методика розрахунку обсягів економіки, що безпосередньо не спостерігається, затверджена наказом Держстату від 27.12.2023 №343
5. Методологічні положення державного статистичного спостереження "Структурні зміни в економіці України та її регіонів", затверджені наказом Держстату від 09.01.2023 №8, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 07.09.2023 №261; від 05.02.2024 №11 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2023/08/8.pdf
6. Методологічні положення державного статистичного спостереження Таблиця "витрати-випуск", затверджені наказом від 08.07.2022 №200, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 30.12.2022 №448 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/200/200_2022.pdf
7. Методологічні положення державного статистичного спостереження за змінами цін виробників послуг, затверджені наказом Держстату від 18.04.2022 №64, зі змінами, затвердженими наказом Держстату від 08.11.2022 №273; від 30.12.2022 №457 https://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2022/64/64.pdf
8. Підгорний А. З. Статистика ринків: Навчальний посібник / А. З. Підгорний, О.В. Самотоєнкова - Одеса: ОДЕУ, 2014 р. – 238 с.
9. Статистика : основи теорії та практикум : навч. посіб. для студ. навч. закл. / В. С.Гришків, О. Ю. Вінничук, Г. П. Кибич та ін. Чернівці: ДрукАрт, 2014. 282 с.
10. Статистика [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. В. Раєвнева, І. В. Аксьонова, О. І. Бровко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора О. В. Раєвневої. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 389 с
11. Статистика ринку праці: міжнародні стандарти та національний досвід: навч. пос. / [заред. Н.С. Власенко, Н.В. Григорович, Н.В. Рубльової] — К. : ТОВ «В–во «Консультант», 2017. – 320 с.
12. Трофімчук М. О., Колоїзд О. В. Використання статистично-аналітичних веб-інструментів для аналізу та прийняття управлінських рішень в електронній комерції // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". – 2025. – № 8.
13. Плиса В.Й. Страхування : підручник, 2-ге видання, виправлене й доповнене [Затверджено МОН України як підручник для студентів вищих навчальних закладів (закладів вищої освіти).] Київ : Каравела, 2019. 512с.

Додаткові ресурси

1. Бібліотека ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».
2. Moodle-система Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. Режим доступу: <http://edu.regi.rovno.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Законодавство України. Верховна Рада України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
7. <http://www.world-statistics.org/> - портал світової статистики.
8. Державний веб-портал бюджету для громадян - <https://openbudget.gov.ua/>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти має відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях та в Інтернеті. Якщо здобувачем вищої освіти були пропущені заняття, то проводиться усна співбесіда за відповідною темою. Практичні заняття необхідно відпрацьовувати та виконати індивідуальне завдання
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування. При виконанні усіх видів завдань у випадку використанні штучного інтелекту здобувач має дотримуватися Політики відповідального, етичного та безпечного використання технологій штучного інтелекту (ШІ) у Приватному вищому навчальному закладі «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», розробленої для всіх учасників освітнього, наукового та адміністративного процесу.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-4)	32
Змістовий модуль 2 (теми 5-8)	28
Підсумковий контроль (теми 1-8)– екзамен	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни